

The Bill of Rights

1689

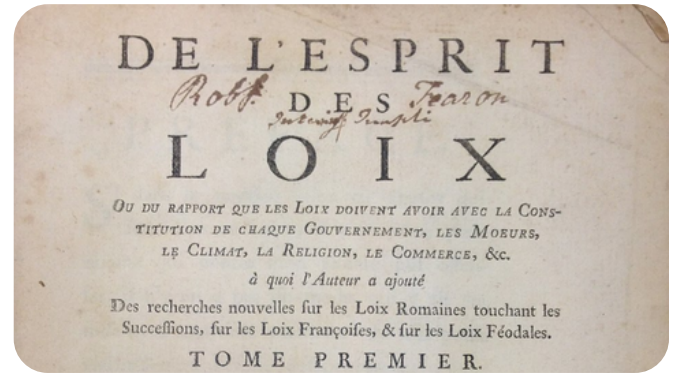
In dit document werden belangrijke afspraken gemaakt om de macht van de Engelse koning te beperken.

- De koning mocht niet zomaar wetten veranderen of belastingen invoeren zonder toestemming van het parlement.
- Burgers en het parlement kregen meer rechten, zoals het recht om vrij te spreken in het parlement en bescherming tegen te zware straffen.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Over de geest van de wetten

1748

In dit boek vertelt de Franse denker Montesquieu dat het gevaarlijk kan zijn als één persoon alle macht heeft.

Daarom stelde hij voor om de macht te verdelen in drie delen: het maken van wetten, het uitvoeren van wetten en het rechtspreken.

Op die manier kan geen enkele groep te machtig worden en blijven burgers beter beschermd.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Amerikaanse grondwet

1787

In 1787 werd in de Verenigde Staten de grondwet opgesteld. Hierin werd vastgelegd hoe het land bestuurd moest worden. De macht werd verdeeld over verschillende instellingen:

- Het parlement maakt de wetten.
- De president voert de wetten uit.
- Rechteren beoordelen of de wetten goed worden toegepast.

Ook werden rechten van burgers beschermd, zodat de overheid niet zomaar alles kon doen.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Magna Carta

1215

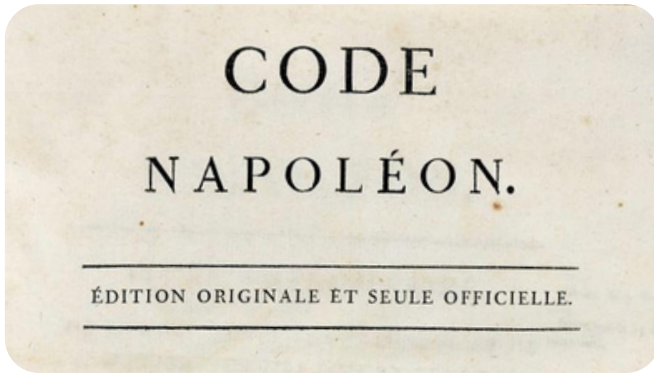
In de Magna Carta (Grote Oorkonde) wordt de koning van Engeland gedwongen om zijn macht te beperken.

Hij mocht niet zomaar mensen opsluiten of straffen zonder een eerlijk proces. Ook moest hij zich aan bepaalde regels houden en kon hij niet meer alles zelf bepalen.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Code Napoléon

1804

Napoleon Bonaparte voerde in het Franse Rijk een nieuw wetboek in: de Code Napoléon.

Hierin werden alle belangrijke wetten duidelijk opgeschreven en voor het hele land hetzelfde gemaakt. Hierdoor wist iedereen beter welke regels er golden en konden rechters niet zomaar zelf iets verzinnen.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Codex van Hammurabi

ca. 1780 v.C.

Koning Hammurabi van Babylon liet een groot aantal wetten opschrijven op een stenen zuil. In deze wetten stond precies welke straf hoorde bij bepaalde misdaden. Zo wist iedereen welke regels er golden en wat de gevolgen waren als je die overtrad.

Op de zuil wordt beschreven dat de regels er zijn om te voorkomen dat de sterken de kwetsbaren onderdrukken.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

De Twaalf Tafelen

Ca. 450 v.C.

In de Romeinse Republiek werden de Twaalf Tafelen geschreven. Dit waren wetten die op twaalf bronzen platen werden geschreven en openbaar werden gemaakt. Hierdoor konden burgers zelf zien welke regels er golden en konden machthebbers minder makkelijk willekeurig beslissingen nemen.

Deze Twaalf Tafelen vormden honderden jaren de basis van het Romeinse recht.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

De Verklaring van de Rechten van de Mens en de Burger

1789

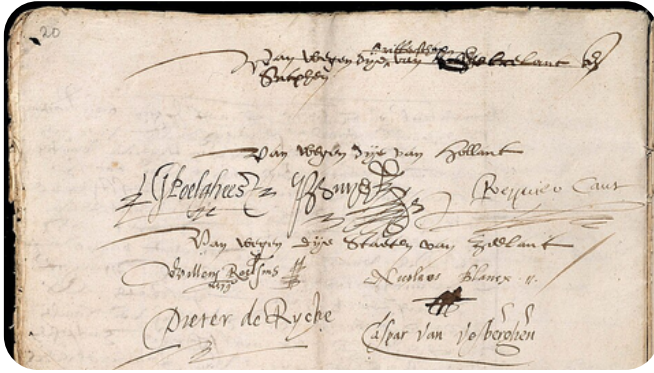
In dit Franse document stond dat alle mensen vrij en gelijk worden geboren en dezelfde rechten hebben, ongeacht wat iemands afkomst is.

De verklaring bepaalde dat de overheid de rechten van burgers moet respecteren en beschermen. Ook werd vastgelegd dat de macht van de overheid niet onbeperkt is, maar gebaseerd moet zijn op wetten en de wil van het volk.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Unie van Utrecht

1579

In dit verbond besloten verschillende Nederlandse gewesten om samen te werken in de opstand tegen de Spaanse koning.

Er werden twee belangrijke afspraken gemaakt:

- Er kwam vrijheid van geweten. Dit betekende dat mensen niet gedwongen mochten worden om een bepaald geloof aan te nemen.
- Er werd vastgelegd dat de gewesten samen beslissingen namen, waardoor niet één persoon alle macht had.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Habeas Corpus Act

1679

Deze Engelse wet moest burgers beschermen tegen willekeurige arrestatie door de koning of de overheid. Het betekende dat iemand die werd opgepakt, snel voor een rechter moest verschijnen. Die rechter controleerde of de arrestatie wel volgens de wet was gebeurd.

Als er geen goede reden was om iemand vast te houden, moest die persoon worden vrijgelaten. De overheid kon mensen dus niet zomaar opsluiten.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Romeins burgerrecht

509
v.C - 27
n.C

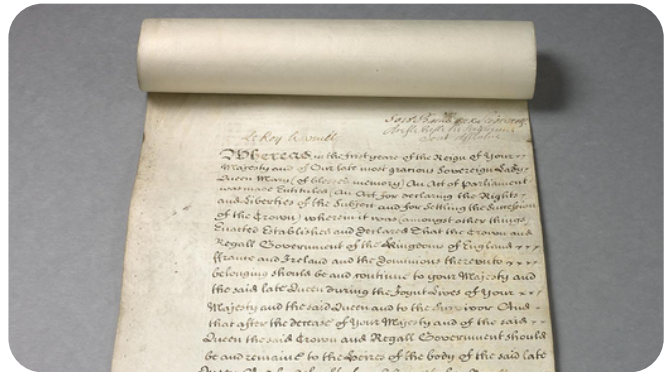
In de Romeinse Republiek kregen burgers burgerrecht. Romeinse burgers hadden bijvoorbeeld recht op bescherming door de wet en konden een rechtszaak beginnen. Ook mochten zij niet zomaar gestraft worden zonder proces.

Een magistraat (bestuurder) bepaalde hoe de zaak verliep, maar de uiteindelijke uitspraak werd vaak gedaan door een gewone burger, de rechter (iudex).

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

Act of Settlement

1701

In deze Engelse wet werd vastgelegd dat rechters niet zomaar ontslagen konden worden door de koning. Daardoor konden rechters hun werk doen zonder bang te zijn voor straf of invloed van de machthebber.

Dit was een belangrijke stap, omdat de rechtspraak hierdoor minder afhankelijk werd van de koning. Rechters konden eerlijker beslissingen nemen op basis van de wet in plaats van wat de koning wilde.

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat